

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО РЕЦЕНЗЕНТА

доктора медичних наук, завідувача кафедри репродуктології та клінічної ембріології
НУОЗ імені П.Л. Шупика

Сербенюк Анастасії Валеріївни

на дисертаційну роботу **Бодашевської Катерини Дмитрівни**
«Оптимізація тактики збереження репродуктивного здоров'я жінок після переривання вагітності в ранніх термінах»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю
222 Медицина
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: д.мед.н., професор кафедри репродуктивної та пренатальної медицини НУОЗ України імені П.Л. Шупика Суханова Ауріка Альбертівна

Актуальність обраної теми дисертації

Безпечне переривання вагітності та збереження репродуктивного здоров'я жінок є однією з глобальних стратегій людства в ХХІ ст., оскільки до сьогодні існують держави та закони, які забороняють жінкам повноцінно використовувати право вибору народжувати чи не народжувати. Дотепер, зважаючи на заборони, недоступність надання якісних та вчасних медичних послуг, обмеження отримання та розуміння інформації про можливості сучасної контрацепції, все ще високим є відсоток кримінальних абортів, тяжких ускладнень неналежного переривання та смертельних випадків.

Статистичні дані стверджують, що приблизно 50тис. жінок кожного року помирають від ускладнень після проведення небезпечного абортів, в основному через кровотечу та/або інфекцію, і це складає 8–13 % від загальної кількості материнських смертей у світі. В країнах, де аборти заборонені, системи охорони здоров'я мають величезні соціальні та економічні збитки через лікування ускладнень небезпечних абортів.

Завданням номер один по пріоритетності у всьому світі є впровадження концепції безпечного абортів, що радикально впливає на зниження відсотка ускладнень.

Використання нових науково-обґрунтованих технологій переривання небажаної вагітності, консультування до, під час та після абортів, профілактика інфекційних ускладнень, корекція супутніх станів, комплексний підхід дають можливість забезпечити жінку та зберегти її репродуктивне здоров'я.

Важливим є удосконалення периабортних програм, навичок медичного персоналу, покращення інформованості пацієнтів щодо наявних актуальних можливостей, а найголовніше – доступності до різних методів контрацепції та запобіганню небажаної вагітності.

Сучасна медицина все ще продовжує пошук оптимальних та раціональних алгоритмів щодо ведення периабортного періоду у жінок, які хочуть перервати незаплановану вагітність в ранньому терміні. Відсутність достеменних рекомендацій для вирішення даного завдання гальмує досягнення кінцевої мети щодо повної елімінації небезпечних абортів, сприяє сталому високому відсотку післяабортних ускладнень та несе за собою серйозні економічні збитки для пацієнта та держави.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота є науково-дослідною роботою аспірантки кафедри репродуктології та пренатальної медицини НУОЗ України ім. П. Л. Шупика на тему «Оптимізація тактики збереження репродуктивного здоров'я жінок після переривання вагітності в ранніх термінах», номер державної реєстрації - №0120U105330, термін виконання 2020-2025 роки, а автор є її виконавцем.

Новизна дослідження та одержаних результатів

У дисертаційній роботі вперше в межах комплексного клініко-статистичного аналізу доведено взаємозв'язок наявності артіфіційного переривання вагітності в анамнезі з підвищенням частоти гінекологічної патології та несприятливих репродуктивних і акушерських наслідків, включаючи запальні захворювання органів малого таза, патологію шийки матки, безпліддя, звичне невиношування та ускладнений перебіг наступних вагітностей.

Отримано нові дані щодо порівняльної ефективності та спектра ускладнень різних методів переривання вагітності в ранніх термінах, встановлено особливості післяабортних ускладнень залежно від обраного методу, а також їхній вплив на морфофункціональний стан ендометрію. Показано, що вакуум-аспірація асоціюється з більш вираженим зменшенням товщини ендометрію, тоді як медикаментозний аборт — з вищою частотою затримки елементів плідного яйця, прогресування вагітності, аномальних маткових кровотеч та поліпів ендометрію.

Вперше ідентифіковано незалежні фактори ризику розвитку хронічного ендометриту після артіфіційного переривання вагітності в ранніх термінах (вік ≥ 30 років, ожиріння, анемії, наявність попереднього аборт(ів) в анамнезі, III-IV ступенів чистоти вагінального вмісту, виконання аборт(ів) в терміні >9 тижнів, затримка елементів плідного яйця після переривання поточної вагітності), що дозволило поглибити уявлення про патогенез цього ускладнення та науково обґрунтувати необхідність диференційованого післяабортного спостереження.

Вперше розроблено та клінічно апробовано комплекс лікувально-профілактичних і реабілітаційних заходів, спрямованих на зниження частоти хронічного ендометриту та формування «тонкого» ендометрію після різних методів переривання вагітності, з урахуванням корекції соматичних, мікробіологічних та психоемоційних порушень.

На підставі отриманих результатів уперше запропоновано алгоритм диференційованого вибору методу переривання вагітності в ранніх термінах та подальшої програми збереження репродуктивного здоров'я жінок, ефективність якого підтверджено клінічними спостереженнями та рекомендовано до впровадження в практику охорони здоров'я.

Теоретичне значення результатів дослідження

Результати дослідження розширюють і поглиблюють наукові уявлення про патогенетичні механізми порушень репродуктивного здоров'я у жінок після артіфіційного переривання вагітності в ранніх термінах та про вплив різних методів аборт(ів) на гормональний гомеостаз і стан ендометрію.

Уточнено патогенетичну роль гормонального дисбалансу й змін морфофункціонального стану ендометрію у формуванні післяабортних ускладнень та обґрунтовано концепцію комплексної післяабортної реабілітації як теоретичну основу збереження репродуктивної функції.

Практичне значення результатів дослідження

У рецензованій науковій роботі дисертанткою визначена важливість ведення жінок, які хочуть скористатися правом перервати вагітність медикаментозно чи шляхом вакуум-аспірації, за запропонованою периабортною програмою з диференційованим підходом з метою збереження репродуктивного здоров'я у жінок, подолання демографічної кризи у світі та Україні, зниження державних витрат на подолання наслідків неадекватного менеджменту абортів.

Запропонований алгоритм впроваджений в клінічну практику Комунального некомерційного підприємства «Київський міський центр репродуктивної та перинатальної медицини».

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Обґрунтованість основних положень та висновків дисертації підтверджуються достатнім об'ємом клінічного матеріалу. Проведено проспективного дослідження. Вивчено перебіг та завершення вагітності у 160 жінок за період з 2020-2022рр. на базі КНП «Київський міський центр репродуктивної та перинатальної медицини». Достовірність отриманих дисертанткою результатів підтверджена наданням правдивих даних, використанням надійних методів статистичної обробки даних.

Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення

Дисертаційна робота побудована згідно загальноприйнятому правилу та складається з анотації, вступу, визначення мети та завдання дослідження, предмета та об'єкта дослідження, викладено наукову новизну, практичну значущість

отриманих результатів. Надана інформація щодо апробації результатів дисертаційного дослідження. Дисертація викладена на 162 сторінках друкованого тексту формату А4. Список використаних літературних джерел складається з 234 найменувань вітчизняних та іншомовних наукових праць. Зауважень принципового характеру нема. Виникли наступні запитання?

1. Як ви визначали фактори, які впливають на виникнення хронічного ендометриту в жінок після переривання вагітності?
2. Як оцінювали психоемоційний статус пацієнток? Хто його оцінював?

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 11 друковані роботи, з них: 2 - статті у фаховому науковому виданні, рекомендовані МОН України, 2 - статті в наукових виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази Scopus та 7 - тезах доповідей.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів

Отримані дані є результатом самостійної роботи дисертантки. Авторка самостійно проаналізувала наукову літературу та патентну інформацію з проблеми ведення жінок, які виявили бажання перервати вагітність в ранніх термінах, можливих наслідків, принципів їх усунення та профілактики. Особисто розроблений план, проведений статистичний аналіз отриманих результатів, написані всі розділи дисертації, сформульовані висновки та запропоновані практичні рекомендації, що відображено в опублікованих працях.

В результаті досліджень та клінічної апробації аспіранткою Бодашевською К.Д. розроблено рекомендації, система комплексного обстеження жінок, що бажають скористатися правом перервати вагітність в ранніх термінах медикаментозно чи шляхом вакуум-аспірації, рекомендована периабортна програма з диференційованим підходом з метою збереження репродуктивного здоров'я у жінок.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності
(академічного плагіату, самоглагіату, фабрикації, фальсифікації)

Відповідно до перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату.

Текст наданого фактичного матеріалу дисертації Бодашевської К.Д. є оригінальним.

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в
практиці

Результати проведеного наукового дослідження використовуються в педагогічному процесі при навчанні студентів, лікарів-інтернів, клінічних ординаторів, аспірантів і лікарів на кафедрі репродуктивної та пренатальної медицини НУОЗ України імені П.Л.Шупика.

Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради

Дисертація Бодашевської К.Д. на тему «Оптимізація тактики збереження репродуктивного здоров'я жінок після переривання вагітності в ранніх термінах», відповідає паспорту наукової спеціальності «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня
доктора філософії

Дисертаційна робота Бодашевської Катерини Дмитрівни, подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія») є завершеною науковою працею, містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання щодо підвищення ефективності збереження репродуктивного здоров'я у жінок з артіфіційним абортom в ранніх термінах вагітності шляхом розробки нових підходів до вдосконалення методик збереження репродуктивної

функції.

Згідно актуальності, за об'ємом та рівнем досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Бодашевської Катерини Дмитрівни «Оптимізація тактики збереження репродуктивного здоров'я жінок після переривання вагітності в ранніх термінах» повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і може бути представлена до офіційного захисту, а її авторка Бодашевська Катерина Дмитрівна повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний рецензент:

доктор медичних наук,
завідувач кафедри репродуктології та
клінічної ембріології
НУОЗ України імені П. Д. Шупика

Анастасія СЕРБЕНЮК

Official blue stamp of the Scientific Center for Reproductive Medicine and Embryology, National University of Ostrolyubchak, Ministry of Health of Ukraine. The stamp includes the text 'НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Д. ШУПИКА' and 'НАУКОВИЙ ЦЕНТР РЕПРОДУКТИВНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ'. There are handwritten signatures in blue ink over the stamp.